C/2025/3982

20.8.2025.

PADOMES IETEIKUMS

(2025. gada 8. jūlijs)

par Grieķijas ekonomikas, sociālo, nodarbinātības, strukturālo un budžeta politiku

(C/2025/3982)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 ([1]), un jo īpaši tās 3. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ([2]), un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

Vispārīgi apsvērumi

(1) Regulā (ES) 2024/1263, kas stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī, ir precizēti ekonomikas pārvaldības sistēmas mērķi, proti, veicināt stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses un ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un noturību, izmantojot reformas un investīcijas, un novērst pārmērīgu valdības budžeta deficītu. Regulā noteikts, ka Padome un Komisija Eiropas pusgada kontekstā veic daudzpusēju uzraudzību saskaņā ar LESD noteiktajiem mērķiem un prasībām. Eiropas pusgads jo īpaši ietver konkrētām valstīm adresētu ieteikumu formulēšanu un īstenošanas uzraudzību. Ar minēto regulu arī tiek veicināta valstu atbildība par fiskālo politiku un uzsvērta tās orientācija vidējā termiņā apvienojumā ar efektīvāku un saskaņotāku izpildi. Katrai dalībvalstij ir jāiesniedz Padomei un Komisijai valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns, kurā ietvertas tās fiskālās, reformu un investīciju saistības četru vai piecu gadu periodā atkarībā no valsts likumdošanas termiņa ilguma. Neto izdevumu ([3]) virzībai šajos plānos ir jāatbilst regulas prasībām, tostarp prasībām par to, ka līdz korekcijas perioda beigām jāpanāk vai jānotur vispārējās valdības parāda ticama samazināšanās trajektorija vai tam jāsaglabājas piesardzīgā līmenī, kas ir zemāks par 60 % no iekšzemes kopprodukta (IKP), un ka vispārējās valdības budžeta deficīts vidējā termiņā jāsamazina un/vai jāsaglabā zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības, kas ir 3 % no IKP. Ja dalībvalsts apņemas īstenot attiecīgu reformu un investīciju kopumu saskaņā ar minētajā regulā izklāstītajiem kritērijiem, korekcijas periodu var pagarināt ne vairāk kā par trim gadiem.

([1]) OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Neto izdevumi, kā definēts Regulas (ES) 2024/1263 2. panta 2. punktā: "neto izdevumi" ir visi valdības izdevumi, atskaitot i) procentu izdevumus; ii) diskrecionāros ieņēmumu pasākumus; iii) izdevumus par Savienības programmām, kas pilnībā atbilst Savienības fondu ieņēmumiem; iv) valsts izdevumus par Savienības finansēto programmu līdzfinansēšanu; v) bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskos elementus un vi) vienreizējos un citus pagaidu pasākumus.

(2) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ([4]), ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms ("ANM"), stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. ANM nodrošina finansiālu atbalstu dalībvalstīm reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi sniedzot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Atbilstīgi Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada prioritātēm ANM veicina ekonomikas un sociālo atveseļošanu, vienlaikus virzot ilgtspējīgas reformas un investīcijas, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai un dalībvalstu tautsaimniecību noturības stiprināšanai. Tas arī palīdz stiprināt publiskās finanses un veicināt izaugsmi un darbvietu radīšanu vidējā termiņā un ilgtermiņā, uzlabot teritoriālo kohēziju Savienībā un atbalstīt Eiropas sociālo tiesību pīlāra turpmāku īstenošanu.

(3) 2023. gada 27. februārī pieņemtās Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/435 ([5]) ("*REPowerEU* regula") mērķis ir pakāpeniski izbeigt Savienības atkarību no Krievijas fosilā kurināmā importa. Tas palīdz iegūt enerģētisko drošību un dažādot Savienības energoapgādi, vienlaikus palielinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu, enerģijas uzkrāšanas iespējas un energoefektivitāti. Grieķija savā nacionālajā atveseļošanas un noturības plānā iekļāva jaunu *REPowerEU* nodaļu, lai tiktu finansētas galvenās reformas un investīcijas, kas palīdzēs sasniegt *REPowerEU* mērķus.

(4) Grieķija savu nacionālo atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai 2021. gada 27. aprīlī. Komisija, ievērojot minētās regulas 19. pantu, novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanību, ņemot vērā minētās regulas V pielikumā sniegtās novērtēšanas vadlīnijas. Padome 2021. gada 13. jūlijā pieņēma Īstenošanas lēmumu par Grieķijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu ([6]) un 2023. gada 7. decembrī to grozīja saskaņā ar 18. panta 2. punktu, lai atjauninātu neatmaksājamā finanšu atbalsta maksimālo finanšu iemaksu, kā arī lai iekļautu *REPowerEU* nodaļu ([7]). Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu, kurā konstatēts, ka Grieķija ir apmierinoši sasniegusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes Īstenošanas lēmumā. Apmierinoša sasniegšana nozīmē to, ka nav bijis regresa attiecībā uz tās pašas reformas vai investīcijas iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.

(5) Padome 2025. gada 21. janvārī pēc Komisijas ieteikuma pieņēma ieteikumu, ar ko apstiprina Grieķijas valsts vidēja termiņa fiskālo un strukturālo plānu ([8]). Plāns tika iesniegts saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 11. pantu un 36. panta 1. punkta a) apakšpunktu, aptverot laikposmu no 2025. gada līdz 2028. gadam, un tajā noteikta fiskālā korekcija četru gadu periodā.

(6) 2024. gada 26. novembrī Komisija pieņēma atzinumu par Grieķijas 2025. gada budžeta plāna projektu. Tajā pašā dienā Komisija, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma 2025. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Grieķija bija minēta starp tām dalībvalstīm, par kurām būs jāizstrādā padziļināts pārskats. Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku, kā arī priekšlikumu attiecībā uz 2025. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ([9]) Padome pieņēma 2025. gada 13. maijā un Vienoto nodarbinātības ziņojumu – 2025. gada 10. martā.

(7) Komisija 2025. gada 29. janvārī publicēja Konkurētspējas kompasu – stratēģisku satvaru, kura mērķis ir nākamajos piecos gados palielināt ES globālo konkurētspēju. Tajā ir noteikti trīs pārmaiņu imperatīvi ilgtspējīgai ekonomikas izaugsmei: i) inovācija; ii) dekarbonizācija un konkurētspēja; iii) drošība. Lai novērstu inovācijas plaisu, ES vēlas

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/435 (2023. gada 27. februāris), ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK (OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) Padomes Īstenošanas lēmums (2021. gada 13. jūlijs) par Grieķijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 10152/2021).

([7]) Padomes Īstenošanas lēmums (2023. gada 7. decembris), ar ko groza Īstenošanas lēmumu (2021. gada 13. jūlijs) par Grieķijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 15831/2023).

([8]) Padomes Ieteikums (2025. gada 21. janvāris), ar ko apstiprina Grieķijas vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu (OV C, C/2025/661, 10.2.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/661/oj).

([9]) Padomes Ieteikums (2025. gada 13. maijs) par eurozonas ekonomikas politiku (OV C, C/2025/2782, 22.5.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

veicināt rūpniecisko inovāciju, atbalstīt jaunuzņēmumu izaugsmi, izmantojot tādas iniciatīvas kā ES jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu stratēģija, un veicināt progresīvu tehnoloģiju, piemēram, mākslīgā intelekta un kvantu datošanas, ieviešanu. Tiecoties uz zaļāku ekonomiku, Komisija ir izstrādājusi visaptverošu rīcības plānu cenas ziņā pieejamas enerģijas jomā un tīras rūpniecības kursu, kas nodrošina, ka pāreja uz tīru enerģiju joprojām ir rentabla, konkurētspējai labvēlīga, jo īpaši energoietilpīgās nozarēs, un virza izaugsmi. Lai samazinātu pārmērīgu atkarību un palielinātu drošību, Savienība ir apņēmusies stiprināt globālās tirdzniecības partnerības, dažādot piegādes ķēdes un nodrošināt piekļuvi kritiski svarīgām izejvielām un tīras enerģijas avotiem. Šo prioritāšu pamatā ir horizontālie veicinošie faktori, proti, regulējuma vienkāršošana, vienotā tirgus padziļināšana, konkurētspējas finansēšana un uzkrājumu un investīciju savienība, prasmju un kvalitatīvu darbvietu veicināšana un labāka ES politikas koordinācija. Konkurētspējas kompass ir saskaņots ar Eiropas pusgadu, nodrošinot, ka dalībvalstu ekonomikas politika atbilst Komisijas stratēģiskajiem mērķiem, izveidojot vienotu pieeju ekonomikas pārvaldībai, kas veicina ilgtspējīgu izaugsmi, inovāciju un noturību visā Savienībā.

(8) 2025. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada norises turpinās līdztekus ANM īstenošanai. Lai īstenotu Eiropas pusgada politikas prioritātes, joprojām ir svarīgi pilnībā īstenot atveseļošanas un noturības plānus, jo šie plāni palīdz efektīvi novērst visas problēmas, kas konstatētas iepriekšējos gados konkrētām valstīm adresētajos attiecīgajos ieteikumos, vai arī būtisku to daļu. Šie konkrētai valstij adresētie ieteikumi joprojām vienlīdz attiecas uz grozīto atveseļošanas un noturības plānu novērtēšanu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 21. pantu.

(9) 2025. gada konkrētām valstīm adresētie ieteikumi aptver galvenās ekonomikas politikas problēmas, kas nav pietiekami risinātas ar atveseļošanas un noturības plānos iekļautajiem pasākumiem, ņemot vērā attiecīgās problēmas, kas konstatētas 2019.–2024. gada konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos.

(10) Komisija 2025. gada 4. jūnijā publicēja 2025. gada ziņojumu par Grieķiju. Tajā tika izvērtēts, kā Grieķija ir īstenojusi attiecīgos konkrētai valstij adresētos ieteikumus un kā Grieķija īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Pamatojoties uz šo analīzi, ziņojumā par valsti tika identificētas visneatliekamākās problēmas, ar kurām saskaras Grieķija. Tajā bija arī novērtēts Grieķijas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un Savienības 2030. gada pamatmērķu sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības, kā arī sociālās atstumtības mazināšanas jomā, kā arī progress Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

(11) Komisija saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu izstrādāja padziļināto pārskatu par Grieķiju. Komisija minētās regulas piemērošanas nolūkiem sagatavoja novērtējumu par Grieķijas makroekonomisko neaizsargātību, un tā galvenie konstatējumi tika publicēti 2025. gada 13. maijā ([10]). Komisija 2025. gada 4. jūnijā secināja, ka Grieķijā pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Jo īpaši Grieķija saskaras ar neaizsargātību, kas saistīta ar lielu valdības un ārējo parādu, ienākumus nenesošiem aizdevumiem un bezdarbu, kas turpina samazināties, savukārt tekošā konta deficīts joprojām ir augsts. Valdības parāda attiecība pret IKP 2024. gadā atkal būtiski samazinājās, bet, neraugoties uz ilgstošo samazinājumu, tā joprojām ir visaugstākā ES. Paredzams, ka budžeta pārpalikums kopā ar IKP pieaugumu nodrošinās pastāvīgu parāda samazināšanos. Tekošā konta deficīts 2024. gadā nedaudz palielinājās, būtiski pārsniedzot pirmspandēmijas līmeni, un paredzams, ka šogad un nākamajā gadā tas saglabāsies nemainīgi augsts. Neto starptautisko investīciju pozīcija 2024. gadā turpināja uzlaboties, lai gan tā joprojām ir visnegatīvākā ES, un nav paredzams, ka tā uzlabosies lielā tekošā konta deficīta un saucēja negatīvās ietekmes dēļ. Darba tirgus turpina uzlaboties; bezdarba līmenis ievērojami samazinās (no augstākā rādītāja 27,8 % 2013. gadā līdz 10,1 % 2024. gadā), taču tas joprojām ir augsts. Ieņēmumus nenesošo aizdevumu apjoms banku bilancēs 2024. gadā turpināja samazināties, bet apkalpotāju turēto ienākumus nenesošo aizdevumu noregulējums joprojām bija gauss, un tas aizvien radīja slogu uzņēmumu un mājsaimniecību bilancēm. Grieķija ir panākusi pārliecinošu politisku progresu neaizsargātības novēršanā. 2024. gadā tika veikti pasākumi, lai uzlabotu nodokļu iekasēšanu un vēl vairāk atbalstītu iepriekšējo ienākumus nenesošo aizdevumu izpildi. Progress tika panākts arī tiesu nozarē. Lai novērstu ekonomikas strukturālās nepilnības, joprojām ir svarīgi saglabāt reformu tempu saskaņā ar ANP un ārpus tā, un produktivitātes palielināšana ir būtiska, lai uzlabotu ilgtermiņa izaugsmes perspektīvas, kas veicinātu nelīdzsvarotības novēršanu.

([10]) SWD(2025) 70 final.

Gada progresa ziņojuma novērtējums

(12) Padome 2025. gada 21. janvārī ieteica Grieķijai šādu neto izdevumu maksimālo pieauguma tempu: 3,7 % 2025. gadā, 3,6 % 2026. gadā, 3,1 % 2027. gadā un 3,0 % 2028. gadā, kas atbilst maksimālajam kumulatīvajam pieauguma tempam, kurš aprēķināts, atsaucoties uz 2023. gadu, proti, 6,5 % 2025. gadā, 10,3 % 2026. gadā, 13,7 % 2027. gadā un 17,1 % 2028. gadā. Grieķija 2025. gada 30. aprīlī iesniedza savu gada progresa ziņojumu ([11]) par neto izdevumu ieteikto maksimālo pieauguma tempu ievērošanu un par tādu reformu un investīciju īstenošanu, ar kurām reaģē uz galvenajām problēmām, kas konstatētas Eiropas pusgada konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos. Gada progresa ziņojums atspoguļo arī Grieķijas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 27. pantu.

(13) Krievijas agresijas karš pret Ukrainu un tā sekas ir eksistenciāls izaicinājums Eiropas Savienībai. Komisija ieteica koordinēti aktivizēt Stabilitātes un izaugsmes pakta valstu izņēmuma klauzulu, lai atbalstītu ES centienus panākt strauju un būtisku aizsardzības izdevumu palielinājumu, un Eiropadome šo priekšlikumu atzinīgi novērtēja 2025. gada 6. marta sanāksmē. Pēc Grieķijas 2025. gada 29. aprīļa lūguma Padome 2025. gada 8. jūlijā pēc Komisijas ieteikuma pieņēma ieteikumu, ar ko Grieķijai ļauj novirzīties no ieteiktajiem neto izdevumu maksimālajiem pieauguma tempiem un tos pārsniegt ([12]).

(14) Saskaņā ar *Eurostat* apstiprinātajiem datiem ([13]) Grieķijas vispārējās valdības bilance palielinājās no deficīta 1,4 % apmērā no IKP 2023. gadā līdz 1,3 % pārpalikumam 2024. gadā, savukārt vispārējās valdības parāds saruka no 163,9 % no IKP 2023. gada beigās līdz 153,6 % 2024. gada beigās. Saskaņā ar Komisijas aprēķiniem šīs norises atbilst neto izdevumu pieauguma tempam - 0,3 % apmērā 2024. gadā. 2025. gada progresa ziņojumā Grieķija prognozē, ka neto izdevumu pieaugums 2024. gadā arī būs - 0,3 %. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja ([14]), kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2024. gadā bija ierobežojoša, proti, 1,5 % no IKP.

(15) Saskaņā ar gada progresa ziņojumu Grieķijas budžeta prognožu pamatā esošajā makroekonomikas scenārijā ir paredzēts, ka reālais IKP 2025. gadā pieaugs par 2,3 %, savukārt SPCI inflācija 2025. gadā tiek prognozēta 2,4 % apmērā. Komisijas 2025. gada pavasara prognozē ir paredzēts, ka reālais IKP 2025. gadā palielināsies par 2,3 % un 2026. gadā – par 2,2 %, savukārt SPCI inflācija 2025. gadā ir plānota 2,8 % apmērā un 2026. gadā 2,3 % apmērā.

(16) Gada progresa ziņojumā ir paredzēts, ka vispārējās valdības budžeta pārpalikums 2025. gadā samazināsies līdz 0,1 % no IKP, savukārt vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2025. gada beigās samazināsies līdz 145,7 %. Šīs norises atbilst neto izdevumu pieaugumam par 4,5 % 2025. gadā. Komisijas 2025. gada pavasara prognozē ir paredzēts, ka vispārējās valdības budžeta pārpalikums 2025. gadā būs 0,7 % no IKP. Pārpalikuma samazinājums 2025. gadā galvenokārt atspoguļo plānoto sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes samazinājumu par 1 procentpunktu un publiskā sektora algu pieaugumu, kā arī jauno pasākumu kopumu 0,5 % apmērā no IKP, par kuru tika paziņots pēc 2024. gada fiskālā rezultāta publicēšanas, arī viena mēneša īres maksas atmaksu īrniekiem, ievērojot ienākumu robežvērtību, pastāvīgu sociālo pabalstu neaizsargātām personām un valsts investīciju budžeta ikgadēju palielinājumu 500 miljonu EUR apmērā. Saskaņā ar Komisijas aprēķiniem šīs norises atbilst neto izdevumu pieaugumam 4,2 % apmērā 2025. gadā. Starpību starp Komisijas un Grieķijas prognozēto vispārējās valdības bilanci var saistīt ar lielākām sociālās apdrošināšanas iemaksām un zemākiem izdevumiem par algām, pensijām un sociālajiem pabalstiem, kas prognozēti Komisijas 2025. gada pavasara prognozē. Tas atspoguļo to, ka šā gada prognozē ir iekļauts gan sociālās apdrošināšanas iemaksu pārsniegums, gan iepriekšējos gados neiztērētie līdzekļi. Šo ietekmi daļēji kompensē zemāki tiešo nodokļu ieņēmumi, kas arī prognozēti Komisijas 2025. gada pavasara prognozē. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja, kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2025. gadā ir prognozēta ekspansīva, proti, 0,8 % no IKP. Paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2025. gada beigās samazināsies līdz 146,6 %. Parāda attiecības pret IKP samazinājums 2025. gadā galvenokārt atspoguļo nominālā IKP pieaugumu un prognozēto budžeta pārpalikumu.

([11]) 2025. gada progresa ziņojumi ir pieejami šādā tīmekļa vietnē: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([12]) Padomes Ieteikums (2025. gada 8. jūlijs), ar ko Grieķijai ļauj novirzīties no neto izdevumu maksimālajiem pieauguma tempiem, kurus noteikusi Padome saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1263 (Valsts izņēmuma klauzulas iedarbināšana) (OV C, C/2025/3965, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3965/oj).

([13]) *Eurostat* euro rādītāji, 22.4.2025.

([14]) Fiskālo nostāju definē kā vispārējās valdības pamata budžeta stāvokļa izmaiņas pret iepriekšējo gadu. Ar tās palīdzību novērtē ekonomikas stimulu, ko rada fiskālā politika – gan tā, kas attiecas uz valsts finansējumu, gan tā, kas attiecas uz finansējumu no ES budžeta. Fiskālo nostāju mēra kā starpību starp i) vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un ii) primāro izdevumu izmaiņām, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ietverot izdevumus, ko finansē ar neatmaksājamu atbalstu (dotācijām) no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citiem Savienības fondiem.

(17) Komisijas 2025. gada pavasara prognozē ir paredzēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma neatmaksājamā atbalsta ("dotācijām") 2025. gadā tiks finansēti izdevumi, kuru vērtība atbilst 1,7 % no IKP (salīdzinājumā ar 1,0 % no IKP 2024. gadā). No Atveseļošanas un noturības mehānisma neatmaksājamā atbalsta finansētie izdevumi dos iespēju veikt kvalitatīvas investīcijas un produktivitāti palielinošas reformas, tiešā veidā neietekmējot Grieķijas vispārējās valdības bilanci un parādu.

(18) Vispārējās valdības aizsardzības izdevumi Grieķijā 2021. gadā bija 2,7 % no IKP, 2022. gadā 2,6 % no IKP un 2023. gadā 2,2 % no IKP ([15]). Saskaņā ar Komisijas 2025. gada pavasara prognozi ir paredzēts, ka aizsardzības izdevumi būs 2,4 % no IKP gan 2024. gadā, gan 2025. gadā. Grieķija lēš, ka aizsardzības izdevumi 2024. gadā būs 2,2 % no IKP un 2025. gadā 2,3 % no IKP. Tas nozīmē, ka salīdzinājumā ar 2024. gadu izmaiņu nav. Laikposms, kad tiek aktivizēta valsts izņēmuma klauzula (2025–2028), ļauj Grieķijai pārskatīt valdības izdevumu prioritātes vai palielināt valdības ieņēmumus, lai ilgstoši lielāki aizsardzības izdevumi neapdraudētu fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.

(19) Saskaņā ar Komisijas 2025. gada pavasara prognozi ir paredzēts, ka neto izdevumi Grieķijā pieaugs par 4,2 % 2025. gadā un par 3,9 % kumulatīvi 2024. un 2025. gadā. Pamatojoties uz Komisijas 2025. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, Grieķijas neto izdevumu pieaugums 2025. gadā pārsniegs ieteikto maksimālo pieauguma tempu, kas atbilst novirzei ([16]) par 0,2 % no IKP gada izteiksmē. Aplūkojot 2024. un 2025. gadu kopā, tiek prognozēts, ka neto izdevumu kumulatīvais pieauguma temps nepārsniegs ieteikto maksimālo pieauguma tempu.

(20) Gada progresa ziņojumā nav iekļautas budžeta prognozes par periodu pēc 2025. gada. Pamatojoties uz prognozes termiņā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisija savā 2025. gada pavasara prognozē paredz, ka vispārējās valdības budžeta pārpalikums 2026. gadā būs 1,4 % no IKP. Pārpalikuma palielinājums 2026. gadā galvenokārt atspoguļo kārtējo izdevumu nelielo pieaugumu salīdzinājumā ar ieņēmumu pieaugumu. Šīs norises atbilst neto izdevumu pieaugumam par 3,1 % 2026. gadā. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja, kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2026. gadā ir prognozēta ekspansīva, proti, 0,8 % no IKP. Paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2026. gada beigās samazināsies līdz 140,6 %. Parāda attiecības pret IKP samazinājums 2026. gadā galvenokārt atspoguļo nominālā IKP pieaugumu un budžeta pārpalikuma sasniegšanu.

Galvenie politiskie uzdevumi

(21) Saskaņā ar Atveseļošanas un noturības plānu ir veikti vairāki svarīgi pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot nodokļu saistību izpildi un nodokļu iekasēšanu, piemēram, reforma, ar ko kases aparātus ar tirdzniecības vietu terminālim savieno ar nodokļu iestādes IT sistēmām, lai apkarotu nodokļu nemaksāšanu. Tomēr joprojām ir iespējams veikt papildu pasākumus, jo īpaši pievēršoties konkrētām nozarēm, kurās ir liels nodokļu nemaksāšanas risks, piemēram, degvielas nozarei. Darbības ietver tiesiskā regulējuma pabeigšanu attiecībā uz nodokļu iestādes instrumentu degvielas nozares vērtības ķēdes uzraudzīšanai, izsekošanas ierīču uzstādīšanu konteineros un kuģos, kas pārvadā degvielu, un tiesu kodeksu grozīšanu, lai veicinātu tiesiskā regulējuma efektīvāku izpildi. Turklāt paredzams, ka, pabeidzot notiekošo muitas pārvaldes organizatorisko reformu, lai centralizētu pārbaudes, tiks veiktas mērķtiecīgākas pārbaudes uz vietas un to skaits palielināsies.

(22) Saskaņā ar atveseļošanas un noturības plānu Grieķija veic pasākumus, lai pabeigtu tiesību aktu kodifikāciju galvenajās savas nodokļu sistēmas jomās, arī ienākuma nodokļa, muitas, PVN, īpašuma nodokļu un valsts parāda piedziņas jomā. Vienkāršota un saskaņota nodokļu sistēma palīdzētu padarīt Grieķijas nodokļu sistēmu pārredzamāku un samazināt atbilstības nodrošināšanas izmaksas uzņēmumiem. Tas savukārt samazinātu šķēršļus investīcijām, kas varētu palīdzēt mazināt joprojām lielo investīciju nepietiekamību. Kad būs ieviesta juridiskā kodifikācija, ir svarīgi, lai tiesiskais regulējums saglabātos stabils un to atbalstītu ātra administratīvo norādījumu sniegšana uzņēmumiem un individuāliem nodokļu maksātājiem.

(23) Grieķija ir turpinājusi veikt pasākumus, lai modernizētu savu valsts pārvaldi, bet joprojām ir iespējas vēl vairāk uzlabot tās efektivitāti. Pēc ievērojamām korekcijām, kas tika veiktas pēc 2010. gada, valsts pārvaldes lielums un

([15]) *Eurostat*, valdības izdevumi pēc valdības funkciju klasifikācijas (*COFOG*). *COFOG* un NATO definīciju metodoloģisko atšķirību dēļ izdevumi, kuru pamatā ir *COFOG* definīcija, var atšķirties no izdevumiem, kuru pamatā ir NATO definīcija.

([16]) No 2026. gada šie skaitļi parādīsies kontroles kontā, kas izveidots saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 22. pantu.

izmaksas kopumā ir pieskaņotas ES vidējam rādītājam. Grieķijas publiskā sektora algu izdevumi 2024. gadā saglabājās stabili 10,3 % apmērā no IKP, kas ir atbilstoši ES vidējam rādītājam (10,2 % no IKP). Lai to saglabātu, ir svarīgi turpināt piemērot vienoto algu sistēmu, vienlaikus saglabājot pašreizējo darbinieku, arī pagaidu darbinieku, skaitu. Atveseļošanas un noturības plānā ir ietverti pasākumi publiskās pārvaldes efektivitātes uzlabošanai, arī 2023. gadā pieņemtā daudzlīmeņu pārvaldības sistēma, kurai būtu jānodrošina labāka koordinācija starp centrālajām, reģionālajām un vietējām pārvaldes iestādēm. Tomēr, visticamāk, koordinācija kļūs labāka tikai tad, kad sistēma būs pilnībā darbotiesspējīga, jo īpaši tad, kad būs izveidotas pārvaldības struktūras, informācijas sistēmas un juridiskā kodifikācija, precizējot reģionālās un vietējās pārvaldes kompetences (pieņemšana plānota 2025. gadā).

(24) Ir panākts progress ienākumus nenesošu aizdevumu samazināšanā, taču joprojām pastāv vairākas problēmas, kas saistītas ar tiesvedību. Būtiski kavējumi, ar kuriem parasti saskaras lietas dalībnieki strīdu iztiesāšanā likvidācijas procesa pirmsizsoles un pēcizsoles posmā, ir daudz ilgāki nekā likumā noteiktie termiņi lietas izspriešanai. Tas attur potenciālos pircējus no dalības izsolēs un rada lielu nesekmīgo izsoļu īpatsvaru, kas mazina parādu noregulēšanas sistēmas vispārējo efektivitāti un samazina īpašumu efektīvu piedāvājumu. Kavēšanās saasina arī mājokļu pieejamības krīzi, jo daudzi brīvi mājokļi ir saistīti ar parādu piedziņas procesiem. Nesen pieņemtie procesuālie pasākumi ir jāpapildina ar turpmākiem uzlabojumiem, lai paātrinātu pirmsizsoles un pēcizsoles strīdu izskatīšanu, piemēram, i) ir jāvienkāršo procedūras; ii) ir jāveic pasākumi, lai nepieļautu nesamērīgas ar izpildi saistītas tiesvedības koncentrēšanos lielpilsētu teritorijās; iii) ir jāievieš digitāla platforma, lai panāktu izšķirošu progresu dienās, kad notiek attālināta tiesas sēde.

(25) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktu un minētās regulas V pielikuma 2.2. kritēriju atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot līdz 2026. gadam. Paredzams, ka tas palīdzēs efektīvi risināt problēmas, kas konstatētas attiecīgajos konkrētai valstij adresētajos ieteikumos, – visas vai ievērojamu to daļu. Šajā saspringtajā termiņā pabeigt atveseļošanas un noturības plāna, arī *REPowerEU* nodaļas, efektīvu īstenošanu ir būtiski, lai zaļā un digitālā pārkārtošanās veicinātu Grieķijas ilgtermiņa konkurētspēju, vienlaikus nodrošinot sociālo taisnīgumu. Komisijas paziņojumā "*NextGenerationEU* – tuvojas 2026. gads", kas pieņemts 2025. gada 4. jūnijā, ir precizēts piemērojamais grafiks mehānisma beigu posmam, sniegti norādījumi dalībvalstīm par to, kā līdz 2026. gada 31. augustam maksimāli palielināt īstenošanu, tostarp par to, kā vēl vairāk racionalizēt savus ANP, izklāstītas galvenās iespējas, kas jāapsver to pārskatīšanā, un uzsvērts, cik svarīgi ir rūpīgi kopīgi plānot pēdējo maksājumu pieprasījumu iesniegšanu 2026. gadā. Grieķija jau ir panākusi progresu atveseļošanas un noturības plānā paredzēto reformu un investīciju īstenošanā. Lai atveseļošanas un noturības plānā noteiktās saistības izpildītu līdz 2026. gada augustam, ir būtiski, lai Grieķija ievērojami paātrinātu reformu un investīciju īstenošanu, risinot attiecīgās problēmas. Īpašas problēmas Grieķijai ir šādas: i) ilgstoši tiesvedības procesi juridisko prasību pret publiskā iepirkuma procedūrām izskatīšanai, kas rada risku, ka notiks kavēšanās attiecībā uz plānoto investīciju pabeigšanas datumu, paildzinot to pēc 2026. gada augusta; ii) lēna īpašumtiesību nodošana; iii) vāja koordinācija, jo īpaši attiecībā uz investīcijām un reformām, kas aptver politikas jomas, kuras nav vienas ministrijas kompetencē. Joprojām ir būtiski sistemātiski iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības, sociālos partnerus, pilsonisko sabiedrību un citas attiecīgās ieinteresētās personas, lai nodrošinātu plašu līdzdalību atveseļošanas un noturības plāna sekmīgā īstenošanā.

(26) Grieķijā ir paātrinājusies kohēzijas politikas programmu īstenošana, kas ietver atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), Taisnīgas pārkārtošanās fonda (TPF), Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) un Kohēzijas fonda (KF). Ir svarīgi turpināt centienus nodrošināt šo programmu ātru īstenošanu, vienlaikus maksimāli palielinot to ietekmi uz vietas. Grieķija jau veic pasākumus saskaņā ar savām kohēzijas politikas programmām, lai palielinātu konkurētspēju un paātrinātu izaugsmi, vienlaikus veicinot sociālo kohēziju. Vienlaikus Grieķijā aizvien ir problēmas palielināt reģionālo konkurētspēju un uzlabot sociālo noturību, stiprināt ūdensapgādes drošību, nodrošinot pienācīgu lietusūdens apsaimniekošanu un notekūdeņu atbilstību, uzlabot cenas ziņā pieejamu mājokļu, arī sociālo mājokļu, pieejamību un piekļuvi tiem un paātrināt enerģētikas pārkārtošanu, arī uzlabojot enerģijas uzkrāšanu, atjaunīgo energoresursu integrāciju un reģionālo savienojamību. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/1060 ([17]) 18. pantu Grieķijai kohēzijas politikas fondu vidusposma pārskatīšanas ietvaros ir jāpārskata

([17]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp.).

katra programma, citastarp ņemot vērā problēmas, kas konstatētas 2024. gada valstij adresētajos ieteikumos. Ar Komisijas priekšlikumiem, kas pieņemti 2025. gada 1. aprīlī ([18]), termiņš vidusposma pārskatīšanas rezultātu novērtējuma iesniegšanai par katru programmu ir pagarināts pēc 2025. gada 31. marta. Tie arī nodrošina elastību, kas palīdzēs paātrināt programmu īstenošanu, un rada dalībvalstīm stimulus piešķirt kohēzijas politikas resursus piecām Savienības stratēģiskajām prioritārajām jomām, proti, konkurētspējai stratēģisko tehnoloģiju, aizsardzības, mājokļu, ūdensapgādes noturības un enerģētikas pārkārtošanas jomā, un investīcijām prasmēs prioritārajās nozarēs, vienlaikus ESF+ programmās joprojām uzmanību pievēršot visneaizsargātākajām personām.

(27) Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platforma (*STEP*) sniedz iespēju ieguldīt svarīgā ES stratēģiskajā prioritātē, uzlabojot ES konkurētspēju. *STEP* tiek īstenota, izmantojot 11 esošos ES fondus. Dalībvalstis var arī sniegt ieguldījumu programmā *InvestEU*, atbalstot investīcijas prioritārajās jomās. Grieķija varētu optimāli izmantot šīs iniciatīvas, lai atbalstītu kritiski svarīgu tehnoloģiju, arī tīru un resursefektīvu tehnoloģiju, izstrādi vai ražošanu.

(28) Papildus ekonomiskajām un sociālajām problēmām, kas risinātas ar atveseļošanas un noturības plānu un citiem ES fondiem, Grieķijai būtu efektīvi jārisina atlikušās problēmas, kas saistītas ar regulatīvo slogu, šķēršļiem ienākšanai produktu un pakalpojumu tirgos, pētniecības politikas sadrumstalotību un ilgstošām tiesvedībām, arī ar laiku, kas nepieciešams publiskā iepirkuma procesu pabeigšanai.

(29) Kā noteikts Konkurētspējas kompasā, visām ES, valstu un vietējām iestādēm ir jāpieliek lielas pūles, lai izstrādātu vienkāršākus noteikumus un paātrinātu administratīvās procedūras. Komisija ir izvirzījusi vērienīgus mērķus administratīvā sloga samazināšanai: vismaz par 25 %, bet attiecībā uz MVU – vismaz par 35 %; un ir radījusi jaunus rīkus šo mērķu sasniegšanai, arī ES tiesību aktu kopuma sistemātisku noturības testu un uzlabotu dialogu ar ieinteresētajām personām. Grieķijai ir jārīkojas arī nolūkā sasniegt šo vērienīgo mērķi. Vairums uzņēmēju (80 %) uzskata, ka administratīvo procedūru sarežģītība ir problēma to uzņēmumam, veicot uzņēmējdarbību Grieķijā ([19]). Turpmāka administratīvā un regulatīvā sloga samazināšana uzņēmumiem palīdzētu palielināt Grieķijas konkurētspēju. Neraugoties uz būtisko progresu, kas panākts sabiedrisko pakalpojumu digitalizācijā, īstenojot reformas un investīcijas saskaņā ar Grieķijas atveseļošanas un noturības plānu, Grieķija gūtu vēl lielāku labumu no administratīvo procesu vienkāršošanas un digitalizācijas, jo īpaši attiecībā uz atļaujām un licencēm. Tas ietver lielāku valsts pārvaldes pārskatatbildību, piemēram, nosakot maksimālos apstrādes termiņus, un pieņemto iniciatīvu (piem., atļaujas jauniem atjaunīgās enerģijas projektiem) efektīvu īstenošanu, par ko atbild vietējās un reģionālās pārvaldes iestādes un decentralizētās iestādes. Investīciju veikšanu joprojām kavē tas, ka tiesību akti vides licenču jomā ir nepilnīgi. Piemēram, Grieķijai vēl ir jāpieņem tiesību akti par nosacījumiem, saskaņā ar kuriem var piešķirt licenci atjaunīgo energoresursu projektiem ar ierobežotu ietekmi uz vidi. Attiecībā uz lielāko daļu darbību tiek gaidīts arī regulējums, kas ļautu saimniecisko darbību zonās izmantot zemāku vides klasifikāciju. Jūras piekrastes infrastruktūras koncesijas līgumu tiesiskais regulējums (Likums Nr. 2971/2001), jo īpaši attiecībā uz rūpniecības ostām, neveicina investīcijas. Turklāt nepilnīgi tiesību akti un pārmērīgs slogs atļauju piešķiršanas procesā apgrūtina Grieķijas uzņēmumu likumīgu darbību saskaņā ar šo regulējumu.

(30) Grieķijas prioritāte ir pārskatīt un novērst lielos šķēršļus ienākšanai profesionālo pakalpojumu sniegšanas jomā un šķēršļus jaunpienācējiem produktu tirgos. Kā liecina 2023.–2024. gada produktu tirgus regulas indeksi, Grieķijā ir vieni no lielākajiem šķēršļiem ES attiecībā uz ienākšanu tirgū un uzņēmējdarbību pakalpojumu nozarē. Daži šķēršļi mazumtirdzniecības veikalu izveidei un darbībai, piemēram, atļauju piešķiršanas procedūras, var kavēt nozares darbību. Vairākiem profesionālajiem pakalpojumiem Grieķijā, arī juridiskajām, arhitektūras un inženierzinātņu profesijām, piemēro augstākas regulatīvās prasības nekā ESAO vidējais rādītājs. Piemēram, ir liels skaits darbību, kuras var veikt tikai arhitekti un inženieri, un stingri juridiskās formas ierobežojumi juristiem. Grieķija nesen atvēra piekļuvi tīkliem, taču nosacījumi autotransportam un fiksētajiem elektroniskajiem sakariem joprojām ir ierobežojoši. Grieķijā pastāv arī šķēršļi tirdzniecības atvieglošanai attiecībā uz īstenošanas pasākumiem, lai nodrošinātu, ka tiek novērtēta un samazināta jaunā un spēkā esošā regulējuma ietekme uz konkurenci, un attiecībā uz to, lai nodrošinātu, ka valsts īpašumtiesības nekropļo konkurenci, un tie ir šķēršļi jaunpienācējiem produktu tirgos.

([18]) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko attiecībā uz īpašiem pasākumiem stratēģisku problēmu risināšanai vidusposma pārskatīšanas kontekstā groza Regulas (ES) 2021/1058 un (ES) 2021/1056 – (COM(2025) 123 final).

([19]) "Uzņēmumu attieksme pret korupciju ES", Eirobarometra zibensaptaujas ziņojums (2024. gada aprīlis).

(31) Grieķijas pētniecības politika un pētniecības finansējums jau sen ir sadalīts starp vairākām ministrijām, Grieķijas Pētniecības un inovācijas fondu un reģionālajām pētniecības un inovācijas iestādēm. Šajā jomā bieži notiek pārmaiņas, un koordinācija starp šīm struktūrām ir bijusi vāja. Piekļuvi pētniecības darbību finansējumam negatīvi ietekmē pārmērīgas administratīvās prasības, lēnas novērtēšanas procedūras un šķietami liels birokrātiskais slogs. Attiecībā uz piekļuvi finansējumam riska kapitāls Grieķijā ir zemāks par ES vidējo rādītāju attiecībā pret IKP. Valsts finansētas iniciatīvas ir diezgan veiksmīgi piesaistījušas investīcijas jaunuzņēmumiem, un atveseļošanas un noturības plāns tiek izmantots, lai finansētu uzņēmumu paplašināšanas programmas. Neraugoties uz šiem pasākumiem, Grieķija gūtu labumu no papildu finansējuma un pēcatveseļošanas un noturības plāna saistībā ar pētniecības un inovācijas stratēģiju, lai uzlabotu finansējumu inovācijai un atbalstītu tās pētniecības un inovācijas ekosistēmu.

(32) Grieķija ir panākusi progresu tiesu sistēmas efektivitātes un lietderības uzlabošanā, piemēram, pārskatot tiesu plānu civillietās, krimināllietās un administratīvajās lietās un digitalizējot tiesas procesus. Tomēr tiesvedības civiltiesās, krimināltiesās un administratīvajās tiesās joprojām ir vienas no ilgākajām ES un tāpēc ir būtisks neizskatīto lietu skaits, kas kavē ekonomikas attīstību, uzņēmumu izveidi un investīcijas. Šī problēma ir jo īpaši aktuāla attiecībā uz līgumisko tiesību un īpašumtiesību īstenošanu, strīdu ātru izšķiršanu, izpildes pasākumu efektīvu pabeigšanu un publiskā iepirkuma procedūru norisi. Turpmāko centienu mērķis ir vienkāršot civillietu un komerclietu izskatīšanu, ieviešot procesuālus uzlabojumus pirmajā un apelācijas posmā, kā arī saistībā ar izpildi; ieviest tiesību aktus, lai aktīvi veicinātu un paplašinātu alternatīvu strīdu izšķiršanas mehānismu izmantošanu nolūkā turpināt pārskatīt tiesisko regulējumu par tiesu organizāciju un tiesnešu statusu un turpināt novērst neizskatīto lietu uzkrāšanos, kas ietekmē ar publisko iepirkumu saistīto lietu iztiesāšanu.

(33) Neraugoties uz aizvien lielāku atjaunīgās enerģijas īpatsvaru kopējā elektroenerģijas ražošanas struktūrā, Grieķija joprojām ir ļoti atkarīga no fosilā kurināmā. Elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas ir svārstīgas un joprojām augstākas nekā vidēji ES, daļēji tāpēc, ka elektroenerģijas ražošana ir lielā mērā atkarīga no dabasgāzes. Grieķijas atveseļošanas un noturības plāna *REPowerEU* nodaļā ir ietvertas vairākas reformas un investīcijas, arī uzglabāšanas jaudas palielināšana, kas, paredzams, paātrinās dekarbonizāciju. Tomēr ir pamatoti veikt turpmākus pasākumus, lai samazinātu Grieķijas atkarību no fosilā kurināmā, piemēram, pielāgojot tiesisko regulējumu, lai bateriju uzkrāšanas pakalpojumu sniedzēji varētu pilnībā piedalīties enerģijas vairumtirgos. Grieķijā ir reģistrētas ievērojamas fosilā kurināmā subsīdijas, un līdz 2030. gadam nav plānots tās pakāpeniski atcelt. Tāpēc par prioritāti varētu uzskatīt to, ka pakāpeniski tiek atceltas fosilā kurināmā subsīdijas, ar ko mērķtiecīgi nemazina enerģētisko nabadzību un nenovērš patiesas bažas par energoapgādes drošību, taču kas kavē elektrifikācijas procesu un nav būtiskas rūpniecības konkurētspējas kontekstā. Grieķijā fosilā kurināmā subsīdijas, piemēram, ogļu un koksa izmantošana rūpnieciskām vajadzībām, ir ekonomiski neefektīvas un paildzina atkarību no fosilā kurināmā. Pakāpeniski atceļot šīs subsīdijas, Grieķija gūtu labumu no stimuliem dekarbonizēt rūpniecību un rast klimatam labvēlīgākus risinājumus transporta nozarē. Elektroenerģijas tīkli Grieķijā saskaras ar jaudas ierobežojumiem, jo energoresursu struktūrā tiek pievienots vairāk atjaunīgās enerģijas. Grieķijai ir iespējas paplašināt savu pārrobežu starpsavienojumu jaudu, lai nodrošinātu labāku saikni ar iekšējo enerģijas tirgu. Tomēr liels šķērslis joprojām ir ilgstošas procedūras saistībā ar atļauju piešķiršanu tīkla infrastruktūrai. Grieķija varētu arī pastiprināt sadarbību ar kaimiņvalstīm, lai izpētītu veidus, kā labāk izmantot esošo jaudu, tirgojot elektroenerģiju. Ir arī iespējams uzlabot sadales tīklu kvalitāti, jo tehniskie un netehniskie elektroenerģijas zudumi tīklā krietni pārsniedz ES vidējo rādītāju.

(34) Grieķijā ir viens no vecākajiem transportlīdzekļu parkiem ES, un tas ir galvenais iemesls, kāpēc Grieķijas transporta nozare ir viena no valsts galvenajām CO_2 emitētājām. Grieķijas atveseļošanas un noturības plānā ir ietvertas vairākas investīcijas elektromobilitātes veicināšanai, arī veco sabiedriskā transporta autobusu aizstāšana ar elektriskajiem autobusiem Atēnās un Salonikos. Tomēr citi pasākumi, piemēram, veco taksometru aizstāšana ar elektriskajiem taksometriem, nav saņēmuši pietiekamu tirgus interesi, un noteikumi par novecojušu profesionālo transportlīdzekļu izņemšanu no tirgus netiek pienācīgi īstenoti. Grieķija varētu gūt labumu no visaptverošas stratēģijas (arī investīciju plāna un reformu) izstrādes, lai veicinātu transporta nozares zaļo un digitālo pārkārtošanos. Šāda stratēģija aptvertu pāreju uz tīrākiem transporta veidiem, arī elektrisko transportlīdzekļu izmantošanas paplašināšanu un sabiedriskā transporta uzlabošanu, padarot to pieejamāku cilvēkiem ar invaliditāti, palielinot pilsētas sabiedriskā transporta jaudu un paplašinot integrētu starpreģionālo autobusu pakalpojumu biļešu pārdošanu tiešsaistē.

(35) Grieķija ir apņēmusies veikt investīcijas dzelzceļa infrastruktūrā un drošībā. Dzelzceļa drošības rīcības plānā un Eiropas Dzelzceļa satiksmes vadības sistēmas (*ERTMS*) ieviešanas ģenerālplānā ir izklāstīti pasākumi Grieķijas dzelzceļa sistēmas modernizācijai. Grieķijas atveseļošanas un noturības plānā ir iekļauta reforma, kuras mērķis ir dot iespēju valsts dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam efektīvi ekspluatēt modernu dzelzceļa tīklu un pabeigt

investīcijas galvenajās drošības sistēmās un infrastruktūrā. Grieķija varētu gūt labumu no pasākumiem, kuru mērķis ir nodrošināt jaunajam dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam pietiekamus un stabilus resursus, noslēgt visaptverošu izpildes līgumu un paātrināt *ERTMS* izvēršanu dzelzceļa tīklā, lai palielinātu sadarbspēju, efektivitāti un drošību.

(36) Grieķija ir īpaši neaizsargāta pret klimata pārmaiņām un ar tām saistītiem ekstrēmiem laikapstākļiem, piemēram, intensīviem sausuma periodiem, plūdiem, dabas ugunsgrēkiem un karstuma viļņiem. Tā kā šie notikumi ir vērojami arvien biežāk un to sekas kļūst arvien smagākas, ir jāveic dārgi rekonstrukcijas darbi un jāatjauno skartā infrastruktūra. Grieķijai, kur pašlaik ir viens no lielākajiem iztrūkumiem kopējā dabas katastrofu apdrošināšanas segumā ES, būtu lietderīgi turpināt centienus virzībā uz strukturētu pieeju katastrofu riska finansēšanai un samazināt privātā dabas katastrofu apdrošināšanas seguma nepietiekamību, pamatojoties uz nesen īstenotajiem pasākumiem. Ņemot vērā pastiprināto sausumu, Grieķijā ūdens resursi kļūst arvien mazāki un piesārņotāki, un paredzams, ka tas nopietni ietekmēs vidi, ekonomiku un cilvēku veselību. Lauksaimniecības nozare neapšaubāmi ir galvenais ūdens resursu patērētājs. Komunālo notekūdeņu attīrīšanā joprojām pastāv būtiskas problēmas, jo vietējiem ūdens pakalpojumu sniedzējiem, ko vada mazas pašvaldības, nav ne finanšu līdzekļu, ne administratīvo un pārvaldības spēju, lai ieviestu optimālus ūdens apsaimniekošanas risinājumus, kuru pamatā ir princips "patērētājs un piesārņotājs maksā". Tāpēc Grieķija gūtu labumu no plāna izstrādes kritiskās infrastruktūras klimatdrošināšanai, arī ūdensapgādes un ūdens pieprasījuma pārvaldībai. Konkrēti ūdens resursu apsaimniekošanas jomā tas nozīmētu uzlabot ūdensapgādes pakalpojumu darbību un investīciju ilgtspēju, veicinot institucionālo reformu, kas vērsta uz to, lai uzlabotu pašvaldību ūdensapgādes uzņēmumu spējas un pārskatatbildību.

(37) Grieķijas vispārējie nodarbinātības rādītāji pēdējos gados ir bijuši labi, un samazinājās atšķirība no ES vidējā rādītāja. Tomēr sieviešu līdzdalība darba tirgū joprojām ir ļoti zema, un tā rezultātā dzimumu nodarbinātības atšķirība ir krietni lielāka par ES vidējo rādītāju (18,8 procentpunkti Grieķijā salīdzinājumā ar 10,0 procentpunktiem ES 2024. gadā). Grieķijā ir arī ievērojama daļa jauniešu, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (14,2 %), un neaizsargātas grupas, piemēram, personas ar invaliditāti, trešo valstu valstspiederīgie vai romi, saskaras ar grūtībām piekļūt darba tirgum. Elastīga darba režīma veicināšana, bērnu aprūpes pakalpojumu klāsta palielināšana un ilgtermiņa aprūpes seguma uzlabošana var būt pamats strādājošo, jo īpaši jauniešu, sieviešu un neaizsargāto grupu pārstāvju, skaita pieaugumam. Lai gan tiek ieviestas stratēģiskas sistēmas un tiek īstenoti daži pasākumi, liela daļa iedzīvotāju joprojām ir pakļauti nabadzības riskam un sociālo pārvedumu efektivitāte ir zemāka par ES vidējo rādītāju, kā arī pēdējos gados ir būtiski samazinājusies. Neapmierinātās medicīniskās aprūpes vajadzības, zemais ilgtermiņa aprūpes līmenis, augstās mājokļa izmaksas un nenodrošinātības līmenis liecina, ka ir nepieciešama stabila sociālās aizsardzības sistēma un turpmāka politiska rīcība. Sociālo pakalpojumu un pamatpakalpojumu pieejamība joprojām ir ierobežota un nesamērīgi ietekmē marginalizētas un attālinātas kopienas.

(38) Papildus ekonomiskajiem un sociālajiem problēmjautājumiem, kuru risināšana paredzēta atveseļošanas un noturības plānā un citu ES fondu kontekstā, Grieķija saskaras ar vairākiem papildu problēmjautājumiem, kas saistīti ar izglītību. Dalība pirmsskolas izglītībā un aprūpē no trīs gadu vecuma līdz obligātās pamatskolas izglītības sākuma vecumam joprojām ir īpaši zema. 2019. gadā (jaunākie *UNESCO*, ESAO un *Eurostat* dati par Grieķiju) Grieķija ierindojās pēdējā vietā starp ES dalībvalstīm uzņemšanas rādītāja ziņā, savukārt jaunāko datu neesamība apgrūtina uzraudzības progresu. Jaunākie *EU-SILC* dati liecina par labākiem rezultātiem. Dalības rādītāji pirmsskolas izglītībā un aprūpē ir zemāki bērniem vecumā zem trim gadiem. 2024. gadā Grieķijā 28,8 % bērnu, kas jaunāki par trim gadiem, piedalījās pirmsskolas izglītībā un aprūpē (ES 39,3 %). Grieķija tiek aicināta palielināt to bērnu dalības līmeni, kas jaunāki par trim gadiem, lai līdz 2030. gadam sasniegtu pārskatīto Barselonas mērķrādītāju, proti, 42,8 %. Šis rādītājs ir īpaši zems attiecībā uz bērniem, kuri ir pakļauti nabadzības vai sociālās atstumtības riskam. Ir konstatēts, ka labāka piekļuve agrīnai pirmsskolas izglītībai un aprūpei, kas saistīta ar agrīnu prasmju attīstību, sniedz taustāmus un ilgstošus ieguvumus, jo īpaši nelabvēlīgā situācijā esošiem bērniem, un palīdz būtiski uzlabot izglītības rezultātus un prasmju attīstību vēlākā dzīves posmā.

(39) Saskaņā ar jaunāko ESAO Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmu 2022. gadā liela daļa 15 gadus vecu skolēnu Grieķijā nesasniedza minimālo pamatprasmju līmeni. Nesekmības rādītāji ir vieni no augstākajiem ES, un kopš 2018. gada tie ir palielinājušies visās sociālekonomiskajās klasēs, kas liecina par strukturālām problēmām izglītības sistēmas kvalitātes un taisnīguma jomā. Vienlaikus zemais to personu īpatsvars, kurām ir vislabākie rezultāti pamatprasmju un radošās domāšanas jomā, var novest pie tā, ka inovatīvu talantu kopums valstī ir ierobežots, un var ietekmēt tās konkurētspēju. Ļoti zemais jauniešu pamatprasmju un digitālo prasmju līmenis ierobežo izredzes attīstīt augstākas prasmes un pārkvalificēt darbaspēku un pilnveidot tā prasmes. Pieaugušo dalība apmācībā – 16,6 % – ir daudz zemāka nekā vidēji ES un ievērojami atpaliek no Grieķijas 2030. gada mērķrādītāja, proti, 40 %. Tā kā pašreizējo prasmju prognozēšanas mehānismu efektivitāte ir ierobežota un kaut arī nesen

izmēģinājuma režīmā izveidots prasmju monitoringa rīks, prasmju neatbilstība saglabājas. Profesionālās izglītības un apmācības sistēmas zemais sniegums apgrūtina centienus novērst lielo plaisu starp darba tirgus pieprasījumu pēc prasmēm un izglītības un apmācības sistēmu veicinātajām prasmēm. Šīs problēmas, kas apdraud Grieķijas izglītības rezultātus, var izskaidrot ar ierobežotu finansējumu izglītības politikai, ierobežotu skolu autonomiju, grūtībām īstenot uz kompetencēm balstītas mācīšanas metodes un nepietiekamu sistemātiskas izvērtēšanas kultūru, neraugoties uz to, ka 2022. un 2023. gadā tika ieviesta izvērtēšanas sistēma. Skolotājiem joprojām ir ierobežotas karjeras iespējas, kas ir viens no faktoriem, kas varētu ierobežot izglītības kvalitāti. Šo problēmu risināšana arī palīdzētu atbalstīt augšupēju sociālo konverģenci atbilstoši Komisijas dienestu otrā posma valstu analīzei, pamatojoties uz sociālās konverģences sistēmu ([20]).

(40) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm 2025. gadā ieteica rīkoties, arī izmantojot atveseļošanas un noturības plānus, lai īstenotu 2025. gada ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku. Grieķijas gadījumā 2., 3. un 4. ieteikums palīdzēs īstenot pirmo ieteikumu eurozonai par konkurētspēju, 4. un 5. ieteikums palīdzēs īstenot otro eurozonai adresēto ieteikumu par noturību, bet 1. ieteikums palīdzēs īstenot 2025. gada ieteikumā izklāstīto trešo eurozonai adresēto ieteikumu par makroekonomisko un finanšu stabilitāti.

(41) Ņemot vērā Komisijas sagatavoto padziļināto pārskatu un tā secinājumus par nelīdzsvarotības pastāvēšanu, ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1., 2., 3. un 5. ieteikumā. Politika, kas minēta 1. ieteikumā, palīdz novērst neaizsargātību, kas saistīta ar valdības parādu, ārējo pozīciju un ienākumus nenesošiem aizdevumiem. Politika, kas minēta 2., 3. un 5. ieteikumā, atbalsta nodarbinātību, konkurētspēju un potenciālo IKP pieaugumu un tādējādi arī palīdz novērst neaizsargātību, kas saistīta ar valsts parādu un ārējo pozīciju. Minētais 1., 2., 3. un 5. ieteikums palīdz gan novērst nelīdzsvarotību, gan īstenot ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku saskaņā ar 40. apsvērumu,

AR ŠO IESAKA Grieķijai 2025. un 2026. gadā rīkoties šādi.

1. Palielināt kopējos aizsardzības un drošības izdevumus un gatavību, vienlaikus nodrošinot parāda ilgtspēju saskaņā ar Eiropadomes 2025. gada 6. marta secinājumiem. Ievērot neto izdevumu maksimālo pieauguma tempu, ko Padome ieteica 2025. gada 21. janvārī, vienlaikus izmantojot valsts izņēmuma klauzulā paredzēto atkāpi attiecībā uz lielākiem aizsardzības izdevumiem. Turpināt centienus uzlabot nodokļu saistību izpildi, arī vēl vairāk centralizējot un digitalizējot muitas un nodokļu inspekcijas, un uzlabot nodokļu sistēmas paredzamību. Turpināt uzlabot valsts pārvaldes efektivitāti un lietderību, pilnībā īstenojot daudzlīmeņu pārvaldības sistēmu. Turpināt banku un kredītu apkalpotāju turēto ienākumus nenesošo aizdevumu apjoma pastāvīgo samazināšanu, paātrinot ar likvidāciju saistītas tiesvedības.

2. Ņemot vērā piemērojamos termiņus reformu un investīciju savlaicīgai pabeigšanai saskaņā ar Regulu (ES) 2021/241, paātrināt atveseļošanas un noturības plāna, arī *REPowerEU* nodaļas, īstenošanu. Paātrināt kohēzijas politikas programmu (ERAF, TPF, ESF+, KF) īstenošanu, attiecīgā gadījumā izmantojot iespējas, ko sniedz vidusposma pārskatīšana. Optimāli izmantot ES instrumentus, tostarp programmas *InvestEU* un Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformas piedāvātās iespējas, lai uzlabotu konkurētspēju.

3. Vienkāršot regulējumu, uzlabot regulatīvos rīkus un samazināt administratīvo slogu uzņēmumiem, racionalizējot un digitalizējot administratīvos procesus, pabeidzot tiesisko regulējumu attiecībā uz vides licencēm un koncesijas līgumu piešķiršanu jūrā. Pārskatīt un novērst lielos šķēršļus ienākšanai profesionālo pakalpojumu sniegšanas jomā un jaunpienācējiem produktu tirgos. Uzlabot valsts pētniecības, izstrādes un inovācijas sistēmas pārvaldību, samazinot pētniecības politikas pārvaldības un finansējuma avotu sadrumstalotību un atvieglojot jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu piekļuvi finansējumam, arī attīstot vietējos privātā kapitāla un riska kapitāla tirgus ar valsts finansētām iniciatīvām investīciju piesaistei. Vienkāršot tiesvedības un saīsināt to ilgumu, paātrinot civilprocesus, pieņemot kodeksu par alternatīviem strīdu izšķiršanas mehānismiem, turpinot pārskatīt tiesnešu kodeksu un turpinot centienus paātrināt ar publisko iepirkumu saistītu strīdu izšķiršanu tiesā.

([20]) SWD(2025)95 – Otrā posma valstu analīze par sociālo konverģenci saskaņā ar sociālās konverģences sistēmu (SCF), 2025.

4. Izstrādāt nefosilas elastības risinājumus, arī pieprasījumreakciju un uzkrāšanu, kas palīdzēs padarīt elektroenerģijas cenas pieejamākas; pārstrukturēt enerģijas nodokļus, lai stimulētu elektrifikāciju; veikt konkrētus pasākumus, lai pakāpeniski atceltu fosilā kurināmā subsīdijas, jo īpaši rūpniecības nozarē; palielināt elektroenerģijas tīklu jaudu, vienkāršojot licenču piešķiršanas procesu jauniem pārvades tīkliem un uzlabojot sadales tīkla kvalitāti, lai samazinātu tehniskos un netehniskos zaudējumus. Paātrināt transporta nozares dekarbonizāciju saskaņā ar visaptverošu stratēģiju ar reformām un investīcijām pārejā uz elektromobilitāti, pilsētu un starpreģionālā sabiedriskā transporta modernizācijā un dzelzceļa infrastruktūras un darbību uzlabošanā, arī veicot nepieciešamās īstermiņa organizatoriskās reformas un paātrinot Eiropas Dzelzceļa satiksmes vadības sistēmas ieviešanu dzelzceļa tīklā, lai uzlabotu sadarbspēju, efektivitāti un drošību. Izstrādāt klimatdrošināšanas plānu pamatinfrastruktūrai, arī ūdensapgādei; veikt iestāžu sistēmu reformu, lai uzlabotu vietējo ūdensapgādes pakalpojumu sniedzēju spējas un pārskatatbildību; un veikt pasākumus, lai palielinātu privātās apdrošināšanas segumu dabas katastrofu izraisītu postījumu gadījumā.

5. Palielināt nodarbināto vai darbu meklējošo sieviešu un neaizsargāto grupu pārstāvju īpatsvaru un palīdzēt lielākam skaitam jauniešu atrast darbu, veicinot elastīgāku darba režīmu, paplašinot formālo pirmsskolas aprūpi un izglītību un ilgtermiņa aprūpi, pastiprinot aktīvu darba tirgus politiku un novēršot prasmju neatbilstību. Uzlabot izglītības rezultātus, veicinot skolotāju pastāvīgu profesionālo izaugsmi, galveno uzmanību pievēršot uz kompetencēm balstītām pieejām un saskaņojot skolēnu novērtēšanu ar šīm pieejām, uzlabojot skolu autonomiju un paplašinot skolotāju novērtēšanu. Risināt nabadzības un sociālās atstumtības problēmu, vēl vairāk uzlabojot sociālās aizsardzības sistēmas efektivitāti un lietderību.

Briselē, 2025. gada 8. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētāja

S. LOSE